

Sygn. akt: I C 388/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Oleśnie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący **SSR Katarzyna Kałwak**

Protokolant **st. sekr. sądowy Klaudia Pluta**

po rozpoznaniu w dniu 09 marca 2017r. w Oleśnie

sprawy z powództwa **A. C., T. J.**

przeciwko **(...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej **(...) S.A. z siedzibą**

w W. na rzecz powódki **A. C.** kwotę **13.000,00 zł** (trzydzieści tysięcy złotych 00/100) wraz z odsetkami:

a) ustawowymi liczonymi od dnia 30.05.2015r. do dnia 31.12.2015r.,

b) ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo **A. C.** oddala;

III. zasądza od strony pozwanej **(...) S.A. z siedzibą**

w W. na rzecz powoda **T. J.** kwotę **25.000,00 zł** (dwadzieścia pięć tysięcy złotych 00/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty;

IV. w pozostałym zakresie powództwo **T. J.** oddala;

V. zasądza od strony pozwanej **(...) S.A. z siedzibą**

w W. na rzecz powódki **A. C.** kwotę **5.467,00 zł** (pięć tysięcy czterysta sześćdziesiąt siedem złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę **4.800,00 zł** (cztery tysiące osiemset złotych 00/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

VI. zasądza od strony pozwanej **(...) S.A. z siedzibą**

w W. na rzecz powoda **T. J.** kwotę **1.450,31 zł** (jeden tysiąc czterysta pięćdziesiąt złotych 31/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Do Sądu Rejonowego w Brzegu I Wydziału Cywilnego wpłynęły dwa oddzielne powództwa, tj. powódki **A. C.** i powoda **T. J.** przeciwko **(...) S.A. z siedzibą w W.** o zapłatę. W obu sprawach powodowie dochodzą zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. w związku ze śmiercią **A. J.** (1) na skutek wypadku komunikacyjnego, do którego doszło w dniu 13.10.2003 r. w J., woj. (...). Zmarły był bratem powódki **A. C.** oraz synem powoda **T. J.**.

Postanowieniem z dnia 09.02.2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I C 96/16

w sprawie z powództwa A. C. przeciwko (...) S.A. w W. Sąd Rejonowy w Brzegu Wydział I Cywilny uznał się niewłaściwym miejscowo do rozpoznania sprawy i przekazał ją Sądowi Rejonowemu w Oleśnie – postanowienie o niewłaściwości – k. 33. Sprawie tej została nadana przez tutejszy Sąd sygnatura akt I C 388/16.

Natomiast postanowieniem z dnia 07.03.2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I C 278/16 z powództwa T. J. przeciwko (...) S.A. w W. Sąd Rejonowy w Brzegu I Wydział Cywilny uznał się niewłaściwym miejscowo do rozpoznania sprawy i przekazał ją Sądowi Rejonowemu w Oleśnie – postanowienie o niewłaściwości – k. 119.

Sprawa z powództwa T. J. przeciwko (...) S.A. zawisła w tut. Sądzie pod sygn. akt I C 390/16.

Z kolei na rozprawie w dniu 14.02.2017 r. w sprawie o sygn. akt I C 390/16 Sąd Rejonowy w Oleśnie I Wydział Cywilny postanowił połączyć obie wyżej wymienione sprawy, które odtąd są prowadzone pod sygn. akt I C 388/16 – protokół rozprawy z dnia 14.02.2017 r. – k. 204.

Pozwem wniesionym pierwotnie dnia 21.01.2016 r. do Sądu Rejonowego w Brzegu powódka **A. C.** wystąpiła przeciwko (...) S.A.

w W., wnosząc o: zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kwoty 13.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 19.05.2015 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia, zgodnie z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Wniosła również o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4.800 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł, ewentualnie zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów, który zostanie przedłożony na rozprawie.

W uzasadnieniu pozwu zostało wskazane, że w dniu 13.10.2003 r. w J. A. P. (1)- kierujący samochodem osobowym marki V. (...) o nr rej. (...) -umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że jadąc z nadmierną prędkością i nie obserwując należycie drogi przed jadącym samochodem przejechał leżącego na jezdni wraz z rowerem A. J. (1), który w wyniku tego zdarzenia poniósł śmierć na miejscu. Sprawca zbiegł z miejsca wypadku. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Oleśnie z dnia 04.12.2006 r. (sygn. akt II K 116/05) A. P. (1) został uznany za winnego popełnienia czynu ww. stanowiącego przestępstwo z art. 177 § 2 k.k.

w zw. z art. 178 § 1 k.k. i został skazany na karę dwóch lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na okres trzech lat tytułem próby. Pojazd, którym kierował sprawca zdarzenia, w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z (...) S.A.

Powódka A. C. pismem z dnia 29.04.2015 r. zgłosiła stronie pozwanej roszczenie w kwocie 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią brata. Strona pozwana na mocy decyzji z dnia 18.05.2015 r. wypłaciła świadczenie w wysokości 5.000 zł (uwzględniając 40% przyczynienia poszkodowanego do wypadku) tytułem zadośćuczynienia na rzecz powódki.

Zmarły A. J. (1) był bratem powódki A. C.. W chwili śmierci miał 21 lat. Natomiast powódka w momencie zdarzenia miała 15 lat. Rodzeństwo zamieszkiwało wówczas z rodzicami. Brat A. był zawsze dla wszystkich uśmiechnięty, pogodny, miał wielu znajomych. Rozpoczął pracę w piekarni. Rodzice pokładali w nim swoje wielkie plany, bowiem chcieli w przyszłości przekazać mu duże gospodarstwo. A. J. (1) bardzo angażował się w pomoc matce i ojcu, znał się na wszystkich pracach polowych. Zawsze miał czas dla swojej siostry, wiele razy pomagał jej w nauce, zawsze mogła mu się zwierzyć. Brat chętnie doradzał jej w różnych sprawach. Często zabierał powódkę nad jezioro, na koncerty muzyczne. Organizował też siostrze różne wycieczki. Powódkę łączyły z bratem silne relacje. Byli ze sobą blisko, wspierali się. Na wiadomość o zdarzeniu, powódka wpadła w rozpacz, cały czas płakała. Był to dla niej silny stres uniemożliwiający normalne funkcjonowanie. Nie mogła sobie wyobrazić dalszego życia bez brata, który był jej

przyjacielem. Nie docierało do powódki wówczas, że nie zjedzą już wspólnego obiadu, nie podzielą się oplatkiem w święta, już ze sobą nie porozmawiają. A. C. często odwiedza grób brata. Nie może pogodzić się z jego odejściem.

Żądanie zasądzenia odsetek od strony pozwanej od dnia 19.05.2015 r. powódka uzasadniała treścią art. 481 § 1 k.c. oraz faktem, iż strona pozwana decyzją z dnia 18.05.2015r. uznała roszczenie na rzecz powódki w wysokości 5.000,00 zł (uwzględniając 40% przyczynienia), a tym samym pozostaje, według powódki, w opóźnieniu w zakresie zgłoszonej kwoty od dnia następnego. Powódka zwróciła uwagę również na deklaratoryjny charakter orzeczenia Sądu przyznającego zadośćuczynienie - pozew – k. 3 – 6.

W odpowiedzi na pozew wniesionej w dniu 07.11.2016 r. do sprawy z powództwa A. C. strona pozwana - (...) **S.A. z siedzibą W.** - wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew strona pozwana przyznała, że przyjęła co do zasady odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia 13.10.2003 r., w wyniku którego zmarł A. J. (1), gdyż sprawca zdarzenia był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Nadto, (...) S.A. wskazało, iż wypadek został mu zgłoszony już w 2009 r. Natomiast zgłoszenie roszczenia o zadośćuczynienie nastąpiło

w piśmie z 29.04.2015 r., a powódka domagała się z tego tytułu 30.000 zł. Pozwany twierdzi, że wypłacił powódce 6.000 zł z tytułu zadośćuczynienia. Według strony pozwanej, więź pomiędzy osobami żyjącymi nie jest ściśle związana z osobą człowieka i nie może być kwalifikowana jako dobro osobiste. Ponadto, strona pozwana podniosła, że szkody osób poszkodowanych pośrednio podlegają indemnizacji tylko w przypadkach wyraźnie wskazanych w ustawie. Takim przepisem jest art. 446 § 4 k.c. stanowiący wyjątek od zasady. Podstawową przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 448 k.c. jest wina. Odpowiedzialność sprawcy wypadku komunikacyjnego odpowiadającego na zasadzie ryzyka, ograniczona jest w zakresie naruszenia dóbr osobistych do roszczeń, o których mowa w art. 445 i 446 k.c., a więc dotyczy wyłącznie katalogu wymienionego w art. 444 § 1 k.c.

i przypadków z art. 446 k.c. W dalszej części odpowiedzi na pozew, strona pozwana, odnosząc się do wysokości zgłaszanego roszczenia o zadośćuczynienie podniosła, że istnieje problem z wykazaniem, że nasilenie cierpień psychicznych jest wyjątkowo silne, w stopniu pozwalającym uznać je za dobro osobiste. Według strony pozwanej powódka nie wykazała, że w wyniku śmierci brata naruszone zostało jej dobro osobiste w postaci więzi rodzinnej. Nie należy bowiem utożsamiać uczucia przywiązania do innej osoby, które jest pojęciem szerszym, z dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. Nadto, (...) S.A. podniosło, że po śmierci brata powódka nie korzystała z pomocy psychologa, nie nastąpiło też obniżenie jej aktywności życiowej, np. w postaci pogorszenia się wyników w nauce. Strona pozwana podkreśliła, że cierpienia psychiczne, aby podlegać kompensacie, muszą mieć postać rozstroju zdrowia (art. 444-445 k.c.), natomiast najczęściej smutek, żal, poczucie osamotnienia czy też bezradności nie podlegają na tej podstawie kompensacji. Nadto, (...) S.A. zwróciło uwagę na konieczność utrzymania wysokości zadośćuczynienia w rozsądnych granicach. – odpowiedź na pozew – k. 47 – 49v.

Pozwem wniesionym pierwotnie w dniu 24.02.2016 r. do Sądu Rejonowego w Brzegu powód **T. J.** wystąpił przeciwko (...) S.A.

z siedzibą w W. domagając się: zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 48.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Nadto, wniósł o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4.800 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł, ewentualnie zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów, który zostanie przedłożony na rozprawie.

W uzasadnieniu pozwu T. J. przedstawił tożsame z treścią pozwu A. C. okoliczności faktyczne dotyczące zdarzenia komunikacyjnego z dnia 13.10.2003 r.,

w którym śmierć poniósł jego syn A. J. (1), winy sprawcy i odpowiedzialności strony pozwanej jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej.

Powód T. J. pismem z dnia 30.06.2015 r. zgłosił stronie pozwanej roszczenie w kwocie 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią syna. Natomiast strona pozwana na mocy decyzji z dnia 29.12.2015 r. wypłaciła na rzecz powoda – zgodnie z twierdzeniem T. J. zawartym w pozwie - świadczenie w wysokości 12.000 zł (uwzględniając 40% przyczynienia poszkodowanego do wypadku) tytułem zadośćuczynienia na rzecz powoda.

Powód wskazał również, że dochodzona niniejszym pozwem kwota uwzględnia przyczynienie poszkodowanego do zaistniałej szkody w wysokości 40%, jakie przyjęła strona pozwana.

Zmarły A. J. (1) był synem powoda T. J.. W chwili śmierci miał 21 lat. Powód miał wtedy 49 lat. Syn mieszkał aż do śmierci z rodzicami i rodzeństwem. Ojciec bardzo go kochał. Syn był zawsze uśmiechnięty, pogodny miał wielu znajomych. Pracował

w piekarni. Rodzice planowali, że w przyszłości przekazą mu duże gospodarstwo. A. J. (1) bardzo angażował się w pomoc matce i ojcu, znał się na wszystkich pracach polowych. Był dla rodziców wielkim wsparciem. Na wiadomość o wypadku powód zareagował niedowierzaniem w to, co się stało. Przeżył silny stres, załamała się jego dotychczasowa rzeczywistość. T. J. nie mógł sobie wyobrazić kolejnych dni bez ukochanego syna. Wszystkie jego plany i marzenia w jednej chwili legły w gruzach. Świadomość bezpowrotnej utraty syna była dla powoda dużym obciążeniem psychicznym. Nie mógł normalnie funkcjonować, odizolował się od świata zewnętrznego. Leczył się również psychiatrycznie. Brakowało powodowi motywacji i chęci do życia. Do dziś wspomina wspólnie spędzone chwile, uroczystości rodzinne, urodziny syna. Ojciec często odwiedza grób syna i nie może pogodzić się z jego stratą.

Żądanie zasądzenia odsetek od strony pozwanej od dnia 01.01.2016 r. powód uzasadniał treścią art. 481 § 2 k.c. oraz twierdzeniem, iż strona pozwana decyzją z dnia 29.12.2015r. uznała roszczenie na rzecz powoda w wysokości 12.000,00 zł (uwzględniając 40% przyczynienia), a tym samym pozostaje w opóźnieniu w zakresie zgłoszonej kwoty od dnia następnego. Powód zwrócił uwagę również na deklaratoryjny charakter orzeczenia Sądu przyznającego zadośćuczynienie – pozew – k. 101 – 104.

W odpowiedzi na pozew T. J. wniesionej w dniu 03.11.2016 r. strona pozwana - (...) S.A. z siedzibą w W. - wniosła

o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew strona pozwana wskazała, że przyjęła odpowiedzialność gwarancyjną za zdarzenie z dnia 13.10.2003 r., w którym zginął A. J. (1), gdyż pojazd sprawcy zdarzenia był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Wskazała też, że wypadek został zgłoszony (...) S.A. już w 2009 r. Strona pozwana wypłaciła powodowi T. J. (1) odszkodowanie w kwocie 32.311 zł, obejmujące koszty pochówku, postawienia pomnika, znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej. Odszkodowanie za znaczne pogorszenie nastąpiło na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 26.09.2011 r., sygn. akt I C 67/10.

Z tego tytułu powód T. J. otrzymał 25.000 zł. Natomiast w dniu 30.06.2015 r. pełnomocnik powoda zgłosił do (...) S.A. roszczenie o wypłatę zadośćuczynienia w kwocie 100.000 zł. Ostatecznie strona pozwana twierdzi, że przyznała T. J. (1) 12.000 zł

z tytułu zadośćuczynienia. Natomiast odnośnie dalszego roszczenia o zadośćuczynienie dochodzonego w niniejszym procesie (...) S.A. wskazuje na jego nieudowodnienie co do zasady i wysokości. W dalszej części pozwany powieł argumenty podnoszone już

w ww. odpowiedzi na pozew złożonej w sprawie z powództwa A. C.. Tym samym strona pozwana zakwestionowała kwalifikowanie więzi pomiędzy osobami żyjącymi jako dobra osobistego. Podniosła, że kompensata szkód osób poszkodowanych pośrednio musi wynikać wyraźnie z ustawy a przepis art. 446 § 4 k.c. jest wyjątkiem od zasady. Podniosła,

iż podstawową przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 448 k.c. jest wina. Odpowiedzialność sprawcy wypadku komunikacyjnego odpowiadającego na zasadzie ryzyka, ograniczona jest w zakresie naruszenia dóbr osobistych do roszczeń, o których mowa

w art. 445 i 446 k.c., a zatem dotyczy wyłącznie katalogu wymienionego w art. 444 § 1 k.c. i przypadków, o których mowa w art. 446 k.c. Kolejno, strona pozwana, odnosząc się do wysokości zgłaszanego roszczenia o zadośćuczynienie podniosła, że istnieje problem z wykazaniem, że nasilenie cierpień psychicznych jest wyjątkowo silne, w stopniu pozwalającym uznać je za dobro osobiste. Według strony pozwanej powód nie wykazał, że w wyniku śmierci syna naruszone zostało jego dobro osobiste w postaci szczególnej więzi rodzinnej. Nie należy bowiem utożsamiać uczucia przywiązania do innej osoby, które jest pojęciem szerszym, z dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. Strona pozwana wskazała również na konieczność utrzymania zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, jako świadczenia odpowiedniego w stosunku do doznanej krzywdy. T. J. ma jeszcze troje dzieci i jego strata nie jest taka sama jak w sytuacji utraty jedynaka. Nadto, (...) S.A. wypłaciło już powodowi odszkodowanie w kwocie 25.000 zł z tytułu znacznego pogorszenia się jego sytuacji życiowej po śmierci syna (art. 446 § 3 k.c.). Natomiast na wymiar tego odszkodowania mają wpływ także niewymierne cierpienia psychiczne przejawiające się w ograniczeniu (osłabieniu) szeroko pojętej aktywności życiowej pośrednio poszkodowanych (szkoda niematerialna). Tym samym, (...) S.A. podnosi, że przyznane odszkodowanie powinno być uwzględnione w zakresie ustalania odpowiedniej kwoty zadośćuczynienia. Nadto, (...) S.A. podkreśliło, że należy uwzględnić niekwestionowane przez powoda 40% przyczynienia się bezpośrednio poszkodowanego do zaistnienia wypadku. - odpowiedź na pozew – k. 131 – 133v.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. J. (1) zmarł w dniu 13 października 2003 r. na skutek obrażeń doznanych w wypadku komunikacyjnym.

dowód : - fakt bezsporny.

Sąd Rejonowy w Oleśnie w II Wydziale Karnym w prawomocnym wyroku z dnia 04.12.2006 r. wydanym w sprawie o sygn. akt II K 116/05 uznał oskarżonego A. P. (1) za winnego popełnienia tego, że w dniu 13 października 2003 r. w J., woj. (...), kierując samochodem osobowym marki V. (...) o nr rej. (...) i będąc po spożyciu alkoholu, umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że jadąc z nadmierną prędkością w terenie zabudowanym i nie zachowując należytej ostrożności oraz nie obserwując należycie drogi przed prowadzonym przez siebie samochodem, przejechał leżącego na jezdni wraz z rowerem A. J. (1), który w wyniku tego doznał obrażeń ciała w postaci stłuczenia śródpiersia i serca, uszkodzenia płuca z krwotokiem i odmą opłucnową, pęknięcia wątroby, rozerwania spojenia łonowego ze stłuczeniem narządów miednicy małej, złamania kości łonowej i talerza biodrowego po stronie prawej, urazu klatki piersiowej ze złamaniem żeber, rozległych pasmowatych otarć skóry grzbietu, krwiaków rozwarstwiających grzbietu i innych w następstwie których zmarł, po czym sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia. Czyn ten stanowił przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i za to z mocy art. 178 § 1 k.k. A. P. (1) został skazany na karę dwóch lat pozbawienia wolności (pkt I sentencji wyroku). Sąd zawiesił warunkowo wykonanie orzeczonej kary na okres próby w wysokości trzech lat (pkt II sentencji wyroku). Wobec sprawcy została również orzeczona grzywna w wysokości 150 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości stawki na kwotę 20 zł (pkt III sentencji wyroku). Sąd orzekł wobec oskarżonego również środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres czterech lat (pkt VI sentencji wyroku). Orzeczono również wobec oskarżonego nawiązkę w kwocie 1.500,00 zł na rzecz Fundacji (...) (pkt VIII sentencji wyroku).

A. J. (1) w chwili wypadku był w stanie nietrzeźwości. Zawartość alkoholu we krwi pokrzywdzonego wynosiła 2,2 promila.

dowód : - kserokopia wyroku Sądu Rejonowego w Oleśnie z dnia 04.12.2006 roku, sygn. akt II K 116/05 wraz ze wzmianką o prawomocności oraz z uzasadnieniem – k. 10-24; k. 108 – 109;

- postanowienie z dnia 16.02.2004 r. o umorzeniu śledztwa – k. 60; k. 151.

W dacie zdarzenia (...) S.A. zapewniało ochronę ubezpieczeniową z tytułu szkód wyrządzonych przez kierującego pojazdem marki V. (...) o nr rej. (...) w ramach umowy obowiązkowego ubezpieczenia posiadaczy pojazdów mechanicznych.

dowód : - fakt bezsporny.

Sprawca A. P. (1) był kolegą A. J. (1).

dowód : - fakt bezsporny.

Rodzina państwa J. przed śmiercią syna i brata A. była szczęśliwa, bardzo zżyta i zgodna. Wraz z rodzicami: T. J. (1) i B. J. zamieszkiwała czwórka dzieci: K. J. (ur. (...)), W. J. (ur. (...)), A. J. (1) (ur. (...)), A. J. (2) – obecnie C. (ur. (...)). Spędzali w domu rodzinnym każde święta, urodziny, imieniny. Wszyscy się szanowali i bardzo o siebie dbali, pomagali sobie nawzajem. Tak jest do tej pory.

dowód : - pisemne oświadczenie A. C. z dnia 16.06.2015 r. – k. 29-31.

- pisemne oświadczenie T. J. i B. J. – k. 115-117.

- zeznania świadka B. J. – protokół rozprawy z dnia 09.03.2017 r. – k. 223v.

- przesłuchanie powódki A. C. - protokół rozprawy z dnia 09.03.2017 r. – k. 224.

A. J. (1) był bardzo lubianym chłopcem zarówno przez kolegów jak i społeczność lokalną. Pracował w piekarni w D.. Uczęszczał również do szkoły średniej dla pracujących do K.. Chciał ją skończyć i wybudować piekarnię na działce rodziców. Był bardzo dobrym, pracowitym dzieckiem. Po pracy pomagał ojcu w pracy w polu i w oborze, bowiem wówczas jego rodzice mieli duże gospodarstwo i hodowali zwierzęta (bydło, świnię). Rodzice planowali właśnie jemu przekazać ich gospodarstwo.

dowód : - pisemne oświadczenie T. J. i B. J. – k. 115-117.

- zeznania świadka B. J. – protokół rozprawy z dnia 09.03.2017 r. – k. 223v.

- przesłuchanie powoda T. J. – protokół rozprawy z 09.03.2017r. – k. 223v.;

- przesłuchanie powódki A. C. - protokół rozprawy z 09.03.2017 r. – k. 224.

W dacie śmierci brata A. powódka A. C. miała 15 lat (ur. (...)). Brat A. był o 6 lat starszy od powódki. By zarazem najmłodszym z ww. braci, więc dzieliła go i powódkę najmniejsza różnica wieku. To z nim powódka spędzała najwięcej czasu. Łączyła ich silna więź. Jako dzieci razem się bawili. Brat A. uczył siostrę pisać, czytać, rysować, grać w piłkę, jeździć na rowerze. Był dla niej wzorem. Relacje między powódką i A. były bardzo bliskie. Brat był obecny w każdej ważnej chwili życia powódki. Razem jeździli rowerami do szkoły, razem pomagali rodzicom. Gdy A. był już pełnoletni, zabierał powódkę ze sobą na koncerty muzyczne, nad jezioro, a także na inne różne jednodniowe wyjazdy.

dowód : - odpis skrócony aktu urodzenia A. J. (2) – k. 152.

- pisemne oświadczenie A. C. z dnia 16.06.2015 r. – k. 29-31.

- przesłuchanie powódki A. C. - protokół rozprawy z 09.03.2017 r. – k. 224.

W dniu 12.10.2003 r., tj. w niedzielę w przeddzień śmierci A., rodzina spędzała wspólny dzień. Cała rodzina zjadła razem wspólny obiad, przy którym jak zawsze razem żartowali. Przyjechał w odwiedziny brat T. J. z rodziną. Po odjeździe gości, A. pojechał rowerem do J. do kolegów. W tę niedzielę rodzina widziała A. po raz ostatni. W tym czasie W. J. zabrał siostrę A. ze sobą do C.. W drodze do domu spotkali A., który rowerem jechał do J.. W poniedziałek

rano dnia 13.10.2003 r. A. nadal nie było w domu. W. J. szukał go. Rodzina A. dowiedziała się, że w J. był wypadek i zginął tam młody chłopak na rowerze, po czym okazało się, że to był A. J. (1). A. C. dowiedziała się o śmierci brata od rodziców, po przyjściu ze szkoły.

dowód : - pisemne oświadczenie T. J. i B. J. – k. 115-117.

- pisemne oświadczenie A. C. z dnia 16.06.2015 r. – k. 29-31.

- zeznania świadka B. J. – protokół rozprawy z 09.03.2017 r. – k. 223v.

Rodzice i rodzeństwo ciężko przeżyli śmierć syna i brata. Po śmierci A., życie całej rodziny legło w gruzach. Najgorsze były święta Bożego Narodzenia. Rodzina nie mogła się powstrzymać od płaczu ani połamać opłatkiem. Do dziś w czasie świąt panuje smutek, bo nie ma A.. Nie panuje już taka świąteczna atmosfera jak dawniej. Rodzice i rodzeństwo A. noszą do dziś jego zdjęcie w portfelu. Do dziś chodzą często na cmentarz zapalić lampkę, pomodlić się, postawić kwiaty. Rodzina często wspomina A., brakuje jej go. Rodzina, w tym powodowie, nie pogodzili się do dziś ze śmiercią A.. Bliscy ciężko przeżyli również czas, gdy toczył się w sądzie proces karny sprawcy zdarzenia.

dowód : - pisemne oświadczenie T. J. i B. J. – k. 115-117.

- zeznania świadka B. J. – protokół rozprawy z dnia 09.03.2017 r. –k. 223v.

- przesłuchanie powoda T. J. – protokół rozprawy z 09.03.2017 r.– k.223v.

- przesłuchanie powódki A. C. - protokół rozprawy z 09.03.2017 r. – k. 224.

Do dziś powódka A. C. nie może pogodzić się z faktem, że brat już nie wróci i że go nigdy nie zobaczy. Zawsze, gdy powódka jest w Polsce, odwiedza grób brata. Powódka często zastanawia się nad tym, jak dziś wyglądałoby jej życie, gdyby brat A. żył. Powódka podkreśla, że sprawca wypadku w jej mniemaniu do dziś nie został ukarany i dalej jeździ bezkarny samochodem. Nigdy nie wyraził skruchy, żalu i nie przeprosił jej.

dowód : - pisemne oświadczenie A. C. z dnia 16.06.2015 r. – k. 29-31.

- przesłuchanie powódki A. C. - protokół rozprawy z 09.03.2017 r. – k. 224.

Mimo tego, iż A. C. z wykształcenia jest technikiem żywności i żywienia i to z tym zawodem wiązała plany na przyszłość, to po śmierci A., który miał prowadzić gospodarstwo rodziców, A. C. nie potrafiła rozstać się z ich wspólnym domem rodzinnym, w którym wszystko przypominało jej o A. i w którym spędzili wspólne radosne dzieciństwo. Została więc w domu rodzinnym na gospodarstwie. W 2011 r. T. J. i B. J. „przepisali” gospodarstwo A. C. i jej mężowi. Jednak prowadzenie gospodarstwa im nie wychodziło. Ostatecznie wyjechali za granicę do Szwecji. Natomiast T. J. musiał zrezygnować po śmierci syna z hodowli bydła, gdyż nie mógł sobie dać rady.

dowód : - pisemne oświadczenie A. C. z dnia 16.06.2015 r. – k. 29-31.

- pisemne oświadczenie T. J. i B. J. – k. 115-117.

- przesłuchanie powoda T. J. – protokół rozprawy z 09.03.2017 r. –k.223v.;

- przesłuchanie powódki A. C. - protokół rozprawy z 09.03.2017 r. – k. 224.

T. J. również ciężko przeżył śmierć syna. Nie sądził, że doczeka czasów, kiedy będzie musiał pochować własne dziecko.

Z biegiem czasu T. J. podupadł na zdrowiu. Zachorował na cukrzycę, na serce i nerki. Amputowano mu również palec u nogi.

Czas nieco złagodził rany na psychice powoda po śmierci syna, ale nie do końca. Do dziś nieraz się załamuje. Cały czas wraz z rodziną wspomina syna, zamawiane są w jego intencji msze św. Ojciec ogląda wraz z rodziną zdjęcia A..

Wszystkie żyjące dzieci powoda wyjechały do pracy za granicą. Powód i jego żona zostali sami. Nie doszłoby do tego, gdyby żył A., gdyż miał zostać w Polsce w rodzinnym gospodarstwie. Najtrudniej jest obecnie powodowi, gdy wszystkie dzieci się zjadą do domu rodzinnego, a syna A. nie ma.

dowód : - pisemne oświadczenie T. J. i B. J. – k. 115-117.

- przesłuchanie powoda T. J. – protokół rozprawy z 09.03.2017 r. – k. 223v.

Powódka A. C. zgłosiła (...) S.A. w piśmie z dnia 29.04.2015 r. żądanie przyznania na jej rzecz kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią bezpośrednio poszkodowanego A. J. (1), tj. brata roszczącej. Jako podstawę prawną roszczenia A. C. wskazała art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

dowód : - pismo zawierające zgłoszenie roszczeń A. C. – k. 25-27; k. 64-66.

W decyzji z dnia 18.05.2015 r. (...) Centrum (...) poinformowało pełnomocnika A. C., iż na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zostało jej przyznane zadośćuczynienie za naruszenie dobra osobistego w kwocie 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia po zgonie brata.

dowód : - decyzja ubezpieczyciela z dnia 18.05.2015 r. – k. 28-28v.

T. J. w piśmie opatrzonym datą 30.06.2015 r. zgłosił do (...) S.A. żądanie przyznania na jego rzecz kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią bezpośrednio poszkodowanego A. J. (1) – syna roszżącego T. J.. Jako podstawa prawna wskazane zostały przepisy art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

dowód : - pismo pełnomocnika T. J. do (...) S.A. z dnia 30.06.2015 r. – k. 110 – 112; k. 148 – 149.

W decyzji z dnia 29.12.2015 r. Centrum Likwidacji S. Grupy (...) poinformowało T. J., iż na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zostało mu przyznane zadośćuczynienie za naruszenie dobra osobistego w kwocie 12.000 zł, co stanowić miało, według ubezpieczyciela, świadczenie adekwatne do stopnia doznanej krzywdy z powodu naruszenia dobra osobistego i rekompensatę za doznane cierpienia po stracie osoby najbliższej. Powyższa kwota została jednak pomniejszona o 40% przyczynienia poszkodowanego A. J. (1) do powstania szkody. Tym samym do wypłaty na rzecz T. J. pozostała kwota 7.200 zł (jako 60% z przyznanej kwoty 12.000 zł).

dowód : - decyzja ubezpieczyciela z dnia 29.12.2015 r. – k. 113-114; k. 143-144;

- pismo (...) S.A. do T. J. z dnia 29.12.2015 r. z wyliczeniem zadośćuczynienia – k. 145-146.

Poza roszczeniami w przedmiocie zadośćuczynienia, rodzina zmarłego A. J. (1) zgłaszała ubezpieczycielowi (...) S.A. również inne roszczenia odszkodowawcze,

tj. zwrot kosztów pogrzebu, kosztów nagrobka, kosztów odzieży żałobnej osób bliskich,

a także roszczenie odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej. Już w 2005 r. sprawa była zgłoszona do (...) S.A. Wówczas zakończyła się wypłatą odszkodowania za koszty związane z pogrzebem poszkodowanego. Wtedy ubezpieczyciel odmówił wypłaty w zakresie roszczenia złożonego z tytułu odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej rodziców poszkodowanego (wówczas zgromadzony materiał dowodowy nie pozwalał stwierdzić, że nastąpiło pogorszenie się sytuacji życiowej rodziców po śmierci syna). W dniu 01.10.2009 r. wpłynęło do (...) S.A. od pełnomocnika rodziców zmarłego A. J. (1) – Państwa B. i T. J. – roszczenie o zapłatę kwot

po 50.000 zł dla każdego z rodziców (razem 100.000 zł) z tytułu odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej po śmierci syna.

Wyrokiem z dnia 26.09.2011 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I C 67/10 Sąd Okręgowy w Opolu I Wydział Cywilny w sprawie z powództwa T. J. i B. J. przeciwko (...) S.A. w W. zasądził od pozwanego na rzecz powodów (rodziców zmarłego A. J. (1)) kwoty po 25.000 zł tytułem odszkodowań za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 09.02.2010 r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił oraz rozstrzygnął o kosztach. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd wskazał m.in., że roszczenie powodów zasługiwało na uwzględnienie w tej części, w jakiej wykazali, że doznali szkody materialnej, przejawiającej się nie tylko w ściśle finansowym wymiarze, ale także w osobistym, jeżeli tylko wywarł skutki na sytuację życiową powodów.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zmienił wyrok Sądu I Instancji. Sąd II instancji zasądził odsetki od należności głównej płatne od dnia 11.11.2009 r.

dowód : - sprawozdanie ubezpieczyciela z dnia 09.11.2009 r. – k. 79 – 81; k. 170-172;

- kserokopia wyroku Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 26.09.2011 r. w sprawie o sygn. akt I C 67/10 wraz z uzasadnieniem – k. 69 – 76; k. 160 – 167;

- pismo (...) S.A. z dnia 31.01.2012 r. do T. J. i B. J. dot. odsetek zmienionych wyrokiem SA we Wrocławiu – k. 150;

- druk zgłoszenia szkody na osobie przez B. J. i T. J. – dot. roszczenia o odszkodowanie za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej – k. 83 – 86; k. 174-177;

- pismo (...) S.A. z dnia 09.11.2011 r. do T. J. dot. wysokości przyznanych świadczeń – k. 67-68, k. 158-159;

- pismo (...) S.A. z dnia 08.11.2011 r. do pełnomocnika T. J. dot. wysokości przyznanych świadczeń – k. 77-78; k. 168-169.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwa w obu połączonych sprawach zasługiwały na częściowe uwzględnienie.

W obu sprawach poza sporem pozostawały okoliczności zdarzenia szkodowego z dnia 13.10.2003 r. skutkującego śmiercią A. J. (1) – syna i brata powodów. Bezsporna była również odpowiedzialność co do zasady za skutki zdarzenia ponoszona przez stronę pozwaną jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Bezsporny był także uznany przez strony procesu procent przyczynienia się A. J. (1) do zaistnienia szkody wyliczony przez (...) S.A. już w toku postępowania likwidacyjnego na 40% i niezakwestionowany przez żadnego z powodów.

Strona pozwana podważała natomiast w procesie możliwość dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią osoby bliskiej na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Kwestionowała zasadność traktowania więzi rodzinnej jako dobra osobistego. Pozwany ubezpieczyciel negując żądania powodów w przedmiocie zadośćuczynienia twierdził, że nie wystąpił u nich rozstrój zdrowia w związku ze śmiercią osoby bliskiej. Zakwestionowane zostały również przez (...) S.A. żądane przez powodów kwoty zadośćuczynienia, które winny być utrzymane w rozsądnych granicach. Dodatkowo,

w przypadku powództwa T. J., strona pozwana podkreśliła, że otrzymał on już od (...) S.A. odszkodowanie w kwocie 25.000 zł z tytułu znacznego pogorszenia się jego sytuacji życiowej po śmierci syna (art. 446 § 3 k.c.). Natomiast na wymiar tego odszkodowania mają wpływ także niewymierne cierpienia psychiczne przejawiające się w ograniczeniu aktywności życiowej pośrednio poszkodowanych (szkoda niematerialna). Tym samym, (...) S.A. podnosi, że przyznane odszkodowanie powinno być uwzględnione w zakresie ustalania odpowiedniej kwoty zadośćuczynienia.

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o złożone przez strony postępowania dokumenty, których prawdziwość i treść nie były kwestionowane przez strony (z wyjątkiem opisanym poniżej w przedmiocie ustalenia kwoty wypłaconej A. C. w toku postępowania likwidacyjnego), a także w oparciu o zeznania świadka – B. J. – żony T. J. i matki A. C. oraz w oparciu o przesłuchanie powodów jak również ich pisemne oświadczenia złożone w poczet materiału dowodowego.

Podstawę prawną roszczeń w przedmiocie zadośćuczynienia za krzywdę powodów związaną ze śmiercią osoby bliskiej stanowi art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Natomiast w dniu 03 sierpnia 2008 roku weszła w życie ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2008 r., Nr 116, poz. 731), na mocy której do art. 446 k.c. dodano § 4 w brzmieniu: Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Aktualne orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych nie pozostawia wątpliwości, iż do stanów faktycznych, zaistniałych przed dniem wejścia w życie przepisu art. 446 § 4 k.c. (tj. gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3.08.2008 r., tak jak w niniejszej sprawie), istniała możliwość dochodzenia zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., tzn. poprzez odwołanie się do naruszenia dóbr osobistych (zob. m.in.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN 2010/10/11, OSNC-ZD 2011/2/42, OSP 2011/9/96, LEX nr 604152; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, Biul. SN 2011/7/9, OSP 2012/3/32, LEX nr 852341; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 roku II CSK 248/10, LEX nr 785681 i powołane tam orzecznictwo; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2011 r. I CSK 621/10 LEX nr 848128; Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2014 r., III CZP 2/14, OSNC 2014/12/124, Biul. SN 2014/10/8, LEX nr 1540025; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014 r., I ACa 459/13, LEX nr 1416095). Przepis art. 446 § 4 k.c. nie uchylił artykułu 448 k.c., lecz jego dodanie było: „wyrazem woli ustawodawcy zarówno potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie obowiązujących przed jego wejściem w życie przepisów, jak i ograniczenia kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia do najbliższych członków rodziny” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 września 2013 r., I ACa 618/13, LEX nr 1375829).

Powoływany wyżej art. 448 k.c. stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Otwarty katalog dóbr osobistych pozostających pod ochroną prawa cywilnego zawarty jest w art. 23 k.c. i jest stale poszerzany przez judykaturę i doktrynę. Natomiast zgodnie z treścią art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostało zagrożone cudzym działaniem, może żądać m.in. zadośćuczynienia pieniężnego. Na podstawie powołanych przepisów podlegają więc ochronie: „wszelkie dobra osobiste rozumiane jako wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznaje się za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę (...) Nie ulega wątpliwości, że rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa, podlega ochronie prawa (...) Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c. W konkretnym stanie faktycznym spowodowanie śmierci osoby bliskiej może zatem stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. (...) Wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. nie powinno być natomiast rozumiane w ten sposób,

że w dotychczasowym stanie prawnym art. 448 k.c. nie mógł stanowić podstawy przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010/3/91, OSP 2011/2/15, LEX nr 599865).

Judykatura zaliczyła do dóbr osobistych m.in. więź emocjonalną łączącą osoby bliskie, relację pomiędzy zmarłym a osobą zainteresowaną, jak również więzi rodzinne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 roku II CSK 248/10, LEX nr 785681

i powołane tam orzecznictwo; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2004 r., I CK 484/03, OSNC 2005/4/69, Wokanda 2004/12/6, Biul. SN 2004/11/9, LEX nr 132396; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN 2010/10/11, LEX nr 604152; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, Biul. SN 2011/7/9, OSP 2012/3/32, LEX nr 852341).

Wobec powyższego, nie znajduje uzasadnienia zarzut strony pozwanej formułowany w odpowiedziach na pozew, jakoby więź rodzinna nie stanowiła dobra osobistego, jak również kwestionowanie możliwości dochodzenia zadośćuczynienia przez powodów w przedmiotowej sprawie w oparciu o przepisy art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Kolejno, wskazać należy na zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe

w związku z ruchem tych pojazdów. Artykuł 822 § 1 k.c. stanowi, że przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Natomiast uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela

(art. 822 § 4 k.c.). W dacie zdarzenia szkodowego, tj. 13.10.2003 r., obowiązywało rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. z 2000 r., Nr 26, poz. 310 ze zm.) – dalej: rozporządzenie. Jednakże, ze względu na zbliżoną treść § 10 w/w rozporządzenia i art. 34 obecnie obowiązującej ustawy, orzecznictwo sądów dotyczące tej materii znajdzie zastosowanie zarówno do stanów faktycznych zaistniałych przed jak i po wejściu w życie w/w ustawy. Natomiast obecnie obowiązująca (od dnia 01.01.2004 r.) ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 2060 j.t. ze zm.) w art. 159 ust.1 stanowi, że jedynie postępowania dotyczące roszczeń odszkodowawczych wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy toczą się według przepisów dotychczasowych. Postępowania likwidacyjne dotyczące roszczeń A. C. i T. J. o zadośćuczynienie w związku ze śmiercią A. J. (1) zostały wszczęte po tej dacie (tj. w 2015 r.), więc zastosowanie ma do nich ww. ustawa,

w szczególności art. 34 ust. 1, zgodnie z którym z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

Aktualne stanowisko judykatury, w pełni popierane również przez tut. Sąd, nie pozostawia wątpliwości, że sądy przyjmują zasadę odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkodę powstałą w związku ze śmiercią osoby bliskiej obejmującej także zadośćuczynienie za krzywdę. Dla przykładu, Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 09 stycznia 2014 r. I ACa 459/13 (LEX nr 1416095) podniósł w uzasadnieniu, że: „z ugruntowanego orzecznictwa, obejmującego zarówno uchwały, jak i wyroki wydane w sprawach, w których bezpośrednio pozywano ubezpieczycieli zobowiązanych do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, wynika, że Sąd Najwyższy pośrednio, lecz bez wątpliwości i konsekwentnie uznawał, iż umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów obejmuje także zadośćuczynienie za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c.”(zob. także: wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 23 maja 2013 r. I ACa 117/13, LEX nr 1339393; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 6 czerwca 2013 r. I ACa 154/13, LEX nr 1331079). Natomiast w uchwale z dnia 7 listopada 2012 r. III CZP 67/12 (OSNC 2013/4/45, Biul. SN 2012/11/7, LEX nr 1230027). Sąd Najwyższy orzekł, że: „przepis § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe

w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. Nr 26, poz. 310 ze zm.) nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c.

W uzasadnieniu powoływanej uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż: „pomimo wad redakcyjnych § 10 rozporządzenia z dnia 24 marca 2000 r., wynika z niego, że ubezpieczyciel jest z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zobowiązany do naprawienia szkody komunikacyjnej, polegającej na śmierci, uszkodzeniu ciała lub rozstroju zdrowia (szkody majątkowej i niemajątkowej na osobie) oraz szkody w mieniu (majątkowej). Odczytując ten przepis nie można przeoczyć,

że w rozważanej sytuacji odszkodowania może dochodzić tylko osoba żyjąca, pozostająca w określonej relacji ze zmarłym. Postacią odszkodowania za szkodę niemajątkową na osobie jest w takim wypadku zadośćuczynienie za własną krzywdę osoby bliskiej zmarłego, wyrządzoną przez spowodowanie śmierci uczestnika wypadku komunikacyjnego. Ta szkoda niemajątkowa (krzywda) mieści się w ramach odpowiedzialności za szkodę związaną ze śmiercią w związku z ruchem pojazdu. (...) analizowane świadczenie nie zostało przez rozporządzenie wyłączone z zakresu ochrony ubezpieczeniowej wprost, ani wyłączenia takiego nie można doszukać się w przepisie § 10, określającym ogólny zakres ochrony ubezpieczeniowej z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem” (zob. także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2012 r. III CZP 93/12, OSNC 2013/7-8/84, LEX nr 1267081, Biul. SN 2012/12/11, M.Prawn. 2013/2/58).

Nadto, wbrew twierdzeniom strony pozwanej, rozstrój zdrowia nie stanowi przesłanki koniecznej dla dochodzenia roszczeń na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Natomiast: „zdarzeniem uzasadniającym roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia na podstawie wskazanych wyżej regulacji jest zerwanie więzi rodzinnych wywołane śmiercią osoby bliskiej w wyniku deliktu” (Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2017 r., I CSK 444/16, Legalis Numer 1549977). Natomiast „na rozmiar krzywdy wywołanej śmiercią bliskiej osoby mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia (np. nerwicy, depresji), roli w rodzinie pełnionej przez osobę zmarłą, stopień w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolności jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wiek pokrzywdzonego” (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 października 2016 r., V ACa 90/16, Legalis Numer 1564522 i powołane tam orzecznictwo).

Mając na uwadze powyższe kryteria, wszystkie okoliczności przedmiotowych połączonych spraw, kwoty przyznane w toku postępowań likwidacyjnych, a także przyczynienie się poszkodowanego A. J. (1) do zaistnienia szkody (40%), Sąd przyznał w wyroku tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią osoby bliskiej: 13.000 zł na rzecz siostry A. C. (tj. całość należności głównej zgłaszanej w pozwie) oraz kwotę 25.000 zł na rzecz ojca T. J. (w miejsce żądanej kwoty 48.000 zł).

Zgodnie z treścią art. 362 k.c. jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. W ocenie Sądu, uznany przez strony procesu procent przyczynienia A. J. (1), tj. 40%, został ustalony prawidłowo, biorąc pod uwagę w szczególności fakt, iż A. J. (1) w chwili wypadku był w stanie nietrzeźwości, a zawartość alkoholu w jego krwi wynosiła 2,2 promila oraz fakt, iż leżał on na jezdni wraz z rowerem. Tym samym kwoty przyznane przez Sąd w wyroku uwzględniają to przyczynienie poszkodowanego.

Powódka A. C. – siostra zmarłego – otrzymała w postępowaniu likwidacyjnym od ubezpieczyciela kwotę 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią brata.

W wyroku Sąd przyznał na jej rzecz dodatkowo 13.000 zł (zgodnie z żądaniem pozwu). Tym samym łącznie powódce została przyznana kwota 18.000 zł przy 40- procentowym przyczynieniu, co oznacza, że krzywda powódki (100%) została niejako wyceniona przez nią samą – zasadnie w ocenie Sądu – na kwotę 30.000 zł (18.000 zł = 60%; 30.000 zł = 100%). W tym miejscu należy zwrócić uwagę na rozbieżność w twierdzeniach (...) S.A., popartych złożonymi w poczet materiału dowodowego dokumentami, co do kwoty przyznanej A. C. w postępowaniu likwidacyjnym. W decyzji ubezpieczyciela z dnia 18.05.2015 r., znajdującej się na karcie akt nr 28, (...) S.A. przyznało A. C. na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie za naruszenie dobra osobistego w kwocie 5.000 zł (tytułem zadośćuczynienia po zgonie brata). Powyższą decyzję złożyła powódka w poczet materiału dowodowego. Natomiast

strona pozwana załączyła do odpowiedzi na pozew niepełne, wybiórcze karty z akt szkody. W szczególności nie została załączona przez (...) S.A. wspomniana decyzja. W to miejsce (...) S.A. załączyła pismo z dnia 18.05.2015 r. kierowane do A. C. z informacją o przyznaniu odszkodowania w wysokości 6.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę. Strona pozwana nie przedłożyła jednak żadnego dowodu na to, że pieniądze w kwocie 6.000 zł zostały przekazane powódce czy też jej pełnomocnikowi. Tym samym fakt ten nie został udowodniony przez ubezpieczyciela, który z niego wywodzić chciał pozytywne dla siebie skutki prawne w postaci zmniejszenia odpowiedzialności (art. 6 k.c.). Przyjąć więc należało na podstawie decyzji z dnia 18.05.2015 r. (k. 28), iż (...) S.A. wypłaciło na rzecz A. C. kwotę 5.000 zł, a nie 6.000 zł. Podobnie w powyższej decyzji z 18.05.2015 r. ani w ww. piśmie przedłożonym przez (...) S.A. również z dnia 18.05.2015 r. brak jest jakiegokolwiek wzmianki na temat przyczynienia się poszkodowanego A. J. (1) do zaistnienia szkody. Strona pozwana nie odniosła się do tej okoliczności również w odpowiedzi na pozew, jednak fakt przyczynienia się A. J. (1) do powstania szkody na poziomie 40% należy uznać za bezsporny. Powódka wzmiankowała w uzasadnieniu pozwu o przyjętym przez (...) S.A. procencie przyczynienia w postępowaniu likwidacyjnym (40%), a faktu przyczynienia i jego wielkości nie zanegowała.

Rodzice (w tym powód T. J.) oraz rodzeństwo (w tym powódka A. C.) tworzą zgodną i bardzo zżytą ze sobą rodzinę, w której jej członków łączą silne więzi. Wszyscy się szanują i pomagają sobie nawzajem. Dlatego tragiczna śmierć A. mocno dotknęła członków tej rodziny, w tym powodów. O sile więzi, jaka istniała w tej rodzinie, również w relacji powodów z A. świadczą nie tylko słowa zeznań świadka i przesłuchania powodów, ale w szczególności ich emocjonalna reakcja podczas przesłuchania – zarówno powodowie jak i świadek (mama A.) podczas przesłuchania mieli łzy w oczach, pomimo iż od zdarzenia upłynęło już ponad 13 lat. Zachowali o A. jak najlepsze wspomnienia, wspólnie go wspominają, kultywują pamięć o nim, zamawiają msze św. w jego intencji, modlą się przy jego grobie. Ciężko przeżywają zwłaszcza święta i uroczystości rodzinne bez niego. Poczucie bólu, straty i zarazem złości u obu powodów potęgują okoliczności zdarzenia, zwłaszcza fakt, że sprawca szkody zdarzenia nie udzielił pomocy A., tylko zbiegł z miejsca wypadku, a nadto, nie został – w odczuciu rodziny – należycie ukarany (kara pozbawienia wolności w zawieszeniu), a także nie przeprosił rodziny ofiary. Powodowie ciężko przeżyli również sam proces karny sprawy zdarzenia.

Powódka A. C. w dacie śmierci brata A. miała dopiero 15 lat. A. był od niej 6 lat starszy, a zarazem był najmłodszym z braci powódki, dzieliła go i powódkę najmniejsza różnica wieku, więc to z nim powódkę łączyła najbliższa więź i najbliższe relacje spośród rodzeństwa i to z nim właśnie powódka spędzała najwięcej czasu. Wspólnie się bawili, A., jako starszy brat uczył powódkę pisać, czytać, rysować, grać w piłkę, jeździć na rowerze. Był dla niej wzorem. Brat był obecny w każdej ważnej chwili życia powódki. Razem jeździli rowerami do szkoły, razem pomagali rodzicom. Gdy A. był już pełnoletni, zabierał powódkę ze sobą na koncerty muzyczne, nad jezioro, a także na inne różne jednodniowe wyjazdy. W życiu tej 15- letniej wówczas dziewczyny brat był stale obecny i m.in. dzięki niemu powódka miała szczęśliwe i beztrudne dzieciństwo, aż do dnia jego śmierci, który powódka bardzo przeżyła, a stratę brata, jako bardzo bliskiej dla niej osoby, odczuwa do dziś. Często zastanawia się nad tym, jak dziś wyglądałoby jej życie, gdyby brat A. żył. Wobec powyższego, kwota 13.000 zł przyznana w wyroku, przy uwzględnieniu kwoty przyznanej w postępowaniu likwidacyjnym i stopnia przyczynienia poszkodowanego brata powódki do zaistnienia szkody nie jest kwotą zawyżoną. Natomiast w pełni kompensuje ona krzywdę powódki związaną z utratą brata.

T. J. otrzymał w postępowaniu likwidacyjnym od (...) S.A. kwotę 7.200 zł (tj. 60% z kwoty 12.000 zł po uwzględnieniu przyczynienia). W wyroku Sąd zasądził dodatkowo na jego rzecz kwotę 25.000 zł, również uwzględniając 40% przyczynienia A. J. (1). W pozostałym zakresie roszczenie zadośćuczynienia należało oddalić. Powód domagał się w pozwie kwoty 48.000 zł tytułem zadośćuczynienia, tym samym oddalenie dotyczy kwoty 23.000 zł oraz odsetek od oddalanej kwoty. Łącznie powodowi zostało więc przyznane od (...) S.A. 32.200 zł (7.200 zł + 25.000 zł), co oznacza, iż krzywda powoda związana z utratą syna - abstrahując od przyczynienia - została wyliczona na kwotę około 53.667 zł (32.200 zł = 60%; 53.667 zł ≈ 100%).

Niewątpliwie T. J. łączyła z synem A. J. (1) silna więź, charakterystyczna dla więzi ojca z synem w prawidłowo funkcjonującej, kochającej się rodzinie. Więzy tej nie wolno deprecjonować. Stąd kwota przyznana przez ubezpieczyciela

w toku postępowania likwidacyjnego była zdecydowanie znacznie zaniżona. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż kwota zadośćuczynienia winna kompensować krzywdę, ale nie może być również zawyżona. Natomiast roszczenie powoda zgłaszane w pozwie było zdecydowanie zawyżone. Domagał się on 48.000 zł, w postępowaniu likwidacyjnym otrzymał kwotę 7.200 zł, tj. łącznie 55.200 zł (z przyczynieniem 40%), a więc abstrahując od przyczynienia, łączną krzywdę powód wycenił na kwotę 92.000 zł. Jest to suma zdecydowanie nieznajdująca uzasadnienia w okolicznościach przedmiotowej sprawy, a kwotą kompensującą krzywdę związaną z utratą syna jest, jak wyżej wspomniano, kwota około 53.667 zł, pomniejszona o kwotę przyznaną przez (...) S.A. oraz o stopień przyczynienia poszkodowanego (40%) – stąd kwota przyznana w wyroku powodowi wyniosła 25.000 zł.

T. J. ciężko przeżył śmierć syna. Krzywdą rodzica, który musi pochować własne dziecko jest niewątpliwie nie do opisania. Zwłaszcza, że powód pokładał w A. wielkie nadzieje. To on miał, jako jedyny spośród dzieci powoda, pozostać w domu rodzinnym i przejąć rodzinne gospodarstwo rolne. Po jego śmierci, mimo iż A. C. wraz z mężem próbowała poprowadzić to gospodarstwo, próba ta nie powiodła się, małżonkowie wyjechali za granicę, a rodzice pozostali sami. Powód przyznał, iż najtrudniej jest mu obecnie uporać się ze swoją stratą, gdy wszystkie dzieci się zjadą do domu rodzinnego, a syna A. nie ma. Przyznał również, że do dziś, mimo iż minęło kilkanaście lat od śmierci syna, nieraz się żałuje. Nadal wraz z rodziną wspomina syna, ogląda zdjęcia A.. Jednak z drugiej strony powód przyznał, że czas nieco złagodził jego rany na psychice. Nadto, wprawdzie powód podupadł na zdrowiu - zachorował na cukrzycę, na serce i nerki, amputowano mu również palec u nogi – jednak powód nie wykazał bezpośredniego związku tych chorób ze śmiercią syna. Nie wykazał również w żaden sposób okoliczności podnoszonej w pozwie, jakoby leczył się psychiatrycznie po śmierci syna. Powód nadal ma u swego boku kochającą małżonkę, a także trójkę dzieci, które go odwiedzają. Nie stał się na skutek utraty syna osobą samotną. Tym samym żądana w pozwie kwota była zawyżona.

Należy się również odnieść do zarzutu strony pozwanej, kwestionującej wysokość żądanej kwoty zadośćuczynienia przez powoda, tj. do faktu, iż powód otrzymał już od (...) S.A. kwotę 25.000 zł wraz z odsetkami, tytułem znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej powoda po śmierci syna. Podstawę prawną przyznania tego świadczenia stanowi art. 446 § 3 k.c., zgodnie z którym, Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Jednak różne są przesłanki przyznawania roszczeń na podstawie art. 446 § 3 k.c. względem art. 446 § 4 k.c., czy też art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. O ile przy ustalaniu właściwej kwoty odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. uwzględnia się tzw. szkodę niematerialną (krzywdę), to jednak bierze się ten aspekt pod uwagę jedynie w kontekście szkody materialnej. Natomiast krzywda sama w sobie nie stanowi przesłanki przyznania odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej. Innymi słowy, gdyby oprócz poczucia krzywdy związanej z utratą dziecka nie nastąpiło znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej powoda – w aspekcie materialnym – odszkodowanie na podstawie art. 446 § 3 k.c. nie zostałoby przyznane. Jak zasadnie wskazał w uzasadnieniu wyroku z dnia 17 czerwca 2016 r., sygn. akt VI ACa 766/15, Sąd Apelacyjny w Warszawie, dzieląc także w tym zakresie uzasadnienie sądu I instancji (Legalis Numer 1504959): „...znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, o którym mowa w art. 446 § 3 KC, obejmuje niekorzystne zmiany bezpośrednio zaistniałe w sytuacji materialnej najbliższych członków rodziny zmarłego, jak też zmiany w sferze dóbr niematerialnych, które jednak rzutują na ich sytuację materialną. Przepis art. 446 § 3 KC ma zatem umożliwić naprawienie szkód majątkowych. W art. 446 § 3 KC użyto określenia „odszkodowanie”. Odszkodowanie za pogorszenie sytuacji życiowej jest świadczeniem kompensującym szkodę majątkową, niezależnym od roszczeń z tytułu zadośćuczynienia. Zadośćuczynienie nie jest zależne od pogorszenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej i poniesienia szkody majątkowej. Jego celem jest kompensacja doznanej krzywdy. Zadośćuczynienie dochodzone na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 KC ma natomiast zrekompensować krzywdę wynikającą z naruszenia dobra osobistego, którym jest prawo do życia w pełnej rodzinie i ból spowodowany utratą najbliższej osoby”.

Wobec powyższego, kwota uzyskana przez powoda na podstawie art. 446 § 3 k.c.

w innym postępowaniu, nie stanowiła przesłanki ograniczenia należnego świadczenia powoda z tytułu zadośćuczynienia za krzywdę przyznanego na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Od zasądzonych w wyroku kwot Sąd zasądził na rzecz powodów również odsetki. Na podstawie art. 817 k.c. ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku (§ 1). Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w § 1 (§ 2). Natomiast zgodnie

z treścią art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych: Zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie ust.1. W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego.

W terminie, o którym mowa w ust. 1, zakład ubezpieczeń zawiadamia na piśmie uprawnionego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska względem roszczeń uprawnionego, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania (ust. 2).

Strona pozwana nie wykazała w żaden sposób okoliczności uniemożliwiających jej przeprowadzenie skutecznej likwidacji szkody w podstawowym 30 –dniowym terminie

w przypadku obu powodów, zwłaszcza, że zdarzenie szkodowe miało miejsce w 2003 r.,

a zgłoszenie roszczenia zadośćuczynienia przez powodów nastąpiło dopiero w 2015 r. Nadto, samo zdarzenie szkodowe było ubezpieczycielowi znane praktycznie od 2005 r. z uwagi na zgłaszane różnego rodzaju roszczenia przez różnych członków rodziny zmarłego A. J. (1).

W przypadku powódki A. C. zgłoszenie szkody z tytułu zadośćuczynienia nastąpiło w piśmie z dnia 29.04.2015 r. Decyzja (...) S.A. w przedmiocie częściowego uwzględnienia jej roszczeń, tj. co do kwoty 5.000 zł, została wydana w dniu 18.05.2015 r. Powódka żądała w pozwie odsetek od dnia 19.05.2015 r. do dnia zapłaty. Wskazać jednak należy, że ubezpieczycielowi należało pozostawić ustawowy 30-dniowy termin na likwidację szkody i ewentualną zmianę stanowiska na korzyść roszczącej. Tym samym, mając na uwadze powołane wyżej przepisy oraz art. 481 § k.c. stwierdzić należy, że strona pozwana pozostawała w zwłoce z zapłatą należnej sumy zadośćuczynienia od dnia 30.05.2015 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie żądanie odsetkowe powódki należało oddalić.

T. J. zgłosił żądanie zadośćuczynienia do (...) S.A. pismem opatrzonym datą 30.06.2015 r. Decyzja ubezpieczyciela w tej sprawie została wydana dopiero w dniu 29.12.2015 r. Powód domagał się w pozwie przyznania na jego rzecz odsetek od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty, więc, mając na uwadze przepis art. 321 § 1 k.p.c., tj. zakaz zasądzania ponad żądanie, Sąd zasądził w wyroku odsetki poczynawszy od tej daty, tj. 01.01.2016 r. co do kwoty przyznanej powodowi w punkcie III sentencji wyroku. Natomiast odsetki od oddalonej kwoty należności głównej, jako świadczenie akcesoryjne, podzieliły los roszczenia głównego, tj. zostały oddalone (pkt IV sentencji wyroku).

Nadto, wskazać należy, że w dniu 01.01.2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1830). Zmieniła ona m.in. brzmienie art. 481 k.c. Natomiast stosownie do treści art. 56 tej ustawy do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Artykuł 481 § 2 k.c. w dotychczasowym brzmieniu przewidywał, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Po zmianie wprowadzonej powyższą ustawą powyższy paragraf stanowi, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego

i 5,5 punktów procentowych. Sąd uwzględnił powyższą zmianę w wyroku, zasądając w punkcie I lit. a) sentencji wyroku odsetki ustawowe do dnia 31.12.2015 r., a w punktach I lit. b) oraz pkt III sentencji wyroku zostały zasądzone odsetki ustawowe za opóźnienie.

O kosztach procesu Sąd orzekł mając na uwadze wynik postępowania oraz okoliczność, iż pomiędzy powodami w połączonych sprawach zachodzi współuczestnictwo jedynie formalne (art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c.).

W punkcie V sentencji wyroku Sąd zasądził od strony pozwanej (...) S.A. na rzecz powódki A. C. kwotę **5.467,00 zł** tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 4.800,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Podstawę prawną dla tego rozstrzygnięcia stanowi art. 100 zdanie drugie k.p.c., na podstawie którego Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania. Sąd uwzględnił w całości roszczenie powódki co do należności głównej, a oddalił jedynie częściowo roszczenie odsetkowe o kilkanaście dni. Na zasądzoną kwotę składają się następujące należności: 650 zł – opłata sądowa od pozwu, 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa, 4.800 zł - koszty zastępstwa procesowego – na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

Z kolei w punkcie VI sentencji wyroku Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda T. J. kwotę **1.450,31 zł** tytułem zwrotu kosztów procesu, na podstawie art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. – tj. poprzez ich stosunkowe rozdzielanie – oraz na podstawie § 2 pkt 5 powołanego wyżej Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Powód wygrał sprawę w stosunku 52,08% do 47,92%, poniósł jednak wyższe koszty. Obie strony (T. J. i (...) S.A.) poniosły koszty zastępstwa procesowego w kwotach po 4.800 zł oraz koszt 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, a powód T. J. dodatkowo uiścił opłatę sądową od pozwu w kwocie 2.400 zł. Tym samym powód poniósł koszty w kwocie 7.217 zł, a strona pozwana – 4.817 zł. Łącznie obie strony poniosły koszt w wysokości: 12.034 zł, z czego 52,08% winna ponieść strona pozwana: $52,08\% \times 12.034 \text{ zł} = 6.267,31 \text{ zł}$. Różnicę pomiędzy kosztami poniesionymi przez (...) S.A. a kosztami należnymi, tj. 1.450,31 zł, należało zasądzić od strony pozwanej na rzecz powoda T. J. ($6.267,31 \text{ zł} - 4.817 = 1.450,31 \text{ zł}$).

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.